

DE STANDAARD ANALYSE

VEERLE BEEL

Turtelboom waagt gok

WAAROM AANPAK ILLEGALEN HET VOORDEEL VAN DE TWIJFEL VERDIENT

- > Eerste gezinnen zonder papieren kregen coach
- > Goed dat kinderen niet meer worden opgesloten
- > Belgisch model verschilt van voorbeeld Australië

De eerste gezinnen zonder papieren zijn ondergebracht in de alternatieve opvang zonder vrijheidsbeperking, die de vroegere opsluiting in gesloten centra vervangt (zie DS van 23 september). Een coach van de Dienst Vreemdelingenzaken is voortdurend in hun nabijheid om de terugkeer van deze gezinnen te vergemakkelijken en alle praktische obstakels voor die 'vrijwillige' terugkeer weg te werken.

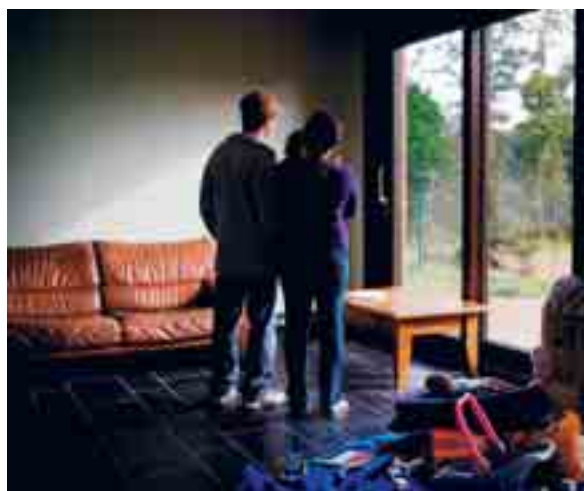
De federale minister van Migratie- en Asielbeleid, Anemie Turtelboom (VLD), steekt daarmee haar nek uit: zowel links als rechts staan te roepen dat het op een mislukking kan of zal uitdraaien. Rechts vindt het niet kunnen dat gezinnen zonder papieren met zachte hand worden aangepakt en voorspelt dat er velen uit de vrije opvang zullen weglopen.

Links is ook bang dat die gezinnen dat zullen doen, en dat daaruit verkeerde conclusies zullen worden getrokken, namelijk: dat opsluiting toch de enige mogelijkheid is.

Maar wat is het alternatief? Turtelboom is bevoegd voor de asielaanvragen en de uitwijzingen. Het werk van de Dienst Vreemdelingenzaken valt onder haar voegdij. Die dienst beslist over wie in het land mag blijven, en leidt de uitwijzingen van de anderen. In afwachting van hun uitwijzing worden mensen zonder papieren vaak naar een gesloten centrum gebracht. Dat daar de afgelopen jaren ook tientallen kinderen naartoe werden gestuurd, stuitte op veelvuldige kritiek. Turtelboom beloofde aan die praktijk een eind te stellen. Wat ze bij deze dus doet. Daarom verdient deze nieuwe aanpak hoe ook het voordeel van de twijfel.

Bij de lancering van dit proefproject verwees de minister steevast naar het 'Australische model', waarbij gezinnen niet worden opgesloten, maar wel ondersteund en begeleid. In het voorjaar was de Australische projectleider Grant Mitchell hier, om uit te leggen hoe ze dit heikele probleem 'down under' aanpakken.

Vandaag leidt de man de International Detention Coalition, een koepel van ngo's die zich bekommeren om

Het eerste gezin in de nieuwe opvang is tevreden. © ww

vluchtelingen die worden opgesloten en uitgewezen. Hij volgt met argusogen wat er in ons land nu gebeurt en zegt: 'Wat minister Turtelboom nu uitvoert, is níet het Australische model. Ik hoor haar dat dan ook niet graag zeggen.' Grant heeft haar al een brief geschreven om te protesteren tegen de onterechte vergelijking, maar hij heeft nog geen antwoord gekregen.

Gelijkaardig model in Groot-Brittannië is op mislukking uitgedraaid

Wat is het verschil? Duidelijk, zegt Grant: 'In Australië krijgen nieuwkomers meteen na aankomst of nadat ze zijn ontdekt door de politie, een coach. Deze begeleidt hen in hun hele traject, tot ze asiel krijgen of een afwijzing. Van de meer dan 800 mensen die zo werden opgevangen in Australië, kreeg de helft een visum en heeft 45 procent het land vrijwillig verlaten. Slechts een kleine minderheid van 24 mensen is ondergedoken.'

'Het verschil met België is dat de gezinnen die nu bij jullie in de nieuwe opvang terecht komen, geen keus meer hebben. Ze kunnen geen procedure meer starten, ze worden met zachte dwang naar de uitgang ge-

leid. Ze zitten dan wel in een mooi opvanghuis, maar het is niet de plek die centraal staat in de Australische aanpak. Wel de coach, die onpartijdig is en zo het vertrouwen van de nieuwkomers kan winnen. Wat er ook gebeurt, de coach heeft het beste met hen voor. Terwijl de coaches in België werknemers zijn van de dienst die de mensen het land uitzet.'

Grant wijst erop dat dit Belgische proefproject veel weg heeft van een proefproject in Groot-Brittannië, dat mensen die het land uitmoesten, in open huizen opving. Vorige maand werd dat 'Millbank'-project in Kent afgeblazen, wegens te veel mislukkingen.

Grant: 'Na drie maanden was er nog geen enkele familie toegetreden tot het project. Toen er eindelijk wel gezinnen werden ondergebracht, bleek dat sommigen onder hen om allerlei redenen niet eens teruggestuurd konden worden. Anderen liepen weg, omdat ze geen vertrouwen hadden in het project. Sommigen werden ruw uit het hun gewone omgeving geplukt en waren daardoor te getraumatiseerd om nog vertrouwen te hebben.'

Vraag is of dat bij ons ook zo gaat lopen. Het eerste gezin, een jong stel uit Brazilië met een baby, reageert positief. Maar één zwaluw maakt de lente nog niet. Bovendien zegt dit gezin dat ze vast van plan zijn om terug te komen, met de juiste papieren, hopen ze.

Medewerkers van de vzw Vluchtelingenwerk Vlaanderen houden hun hart vast. Pieter Stockmans: 'Wij zouden niets liever willen dan dat dit lukt. Wij willen absoluut niet dat het fout gaat en dan men dan weer opteert voor opsluiting van gezinnen. Maar hoe zullen gezinnen reageren die al lang in dit land zijn, en opgroeiende kinderen hebben? Of gezinnen die terugmoeten naar een land waar het nog niet veilig is?'

Vluchtelingenwerk dringt erop aan dat al veel vroeger aan asielzoekers een coach wordt toegewezen, die hen langer en beter kan begeleiden. 'Bijvoorbeeld al in de opvangcentra van Fedasil. Maar die vallen onder de federale minister van Integratie Marie Arena (PS), en zij wil hier voorlopig niet aan meewerken.'

Veerle Beel is redactrice binnenland

Elke dag beantwoordt De Standaard een actuele vraag